

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság

**Hungarológiai
Értesítő**

1979. I. évfolyam

Hungarológiai Értesítő

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Folyóirata

1979. I. évfolyam

Felelős szerkesztő: Béládi Miklós

Szerkesztő: Jankovics József

A szerkesztésben részt vettek:

D. Mátai Mária, Gebri Mária, Kósa László

Szerkesztőség: Budapest, Országház u. 30. I. em. 41. 1014

Telefon: 160-160, 126-os mellék

Postacím: Budapest. Pf. 34. 1250

Az ismertetésre szánt kiadványokat szerkesztőségünk címén
Jankovics József nevére kérjük megküldeni.

Hungarológiai Értesítő
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Folyóirata
1979. I. évfolyam

Felelős szerkesztő: Béládi Miklós

Szerkesztő: Jankovics József

TARTALOM

Bevezetés	3
-----------------	---

I. Könyvismertetések

Magyar irodalomtörténet, 1977	7
Magyar zenetörténet, 1977	135
Klasszikus magyar irodalmi alkotások hangfelvételei	138
Magyar nyelvészet, 1977	143
Magyar néprajz, 1977	183

II. Bibliográfiák

A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, 1977	207
A magyar nyelvre vonatkozó kutatások bibliográfiája, 1977	295
A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1977	331

III. A hungarológia hírei	357
---------------------------------	-----

BEVEZETÉS

A Hungarológiai Értesítő a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata, s az a feladata, hogy közreműködjék a Társaság céljainak valóra váltásában – ilyen szerényen és gyakorlatiasan fogalmazhatjuk meg céljainkat.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság azért alakult, hogy a hungarológiát művelő szakembereket, tudósokat nemzetközi méretekben összefogja, munkájukat széles körben megismertesse, tudományos eredményeiket az érdeklődők számára hozzáférhetővé tegye. A hungarológiát, hungarisztikát vagy magyarságtudományt – eltérően a két háború közötti sorstudományi értelmezéstől – az ún. „filológiai” tudományok, a magyar nyelvészet, irodalomtörténet, néprajz gyűjtőfogalmának tekintjük, amely érintkezik a történettudománnyal, művelődéstörténettel és más művészeti tudományokkal is. A Társaság azért jött létre, hogy a magyar nemzeti tudományok Magyarországon kívüli művelését elősegítse, és ilyenformán hozzájáruljon a hungarológiának mint multidiszciplináris stúdiumnak nem magyar, idegen nyelvterületeken való tudományos megismertetéséhez.

Mindeddig nélkülöznünk kellett azt az intézményt, amely a nemzetközi porondon képviselte volna a magyar filológiai tudományokat. A Társaság elsőrendű célja nem lehet más, minthogy mindenekelőtt szervezetenként tömörítse a világ különböző országai-ban dolgozó hungarológusokat – köztük természetesen a magyarországi filológus szakembereket is. De nemcsak pusztán a szervezeti képviseletet kell vállalnia, bár a nemzetközi tudományos életben ez a fajta szervezeti jelenlét sem kezelhető mellékesen. A Társaságnak, ha céljait helyesen fogja fel: ösztönző, információkat továbbító és a kutatómunkát elősegítő, fellendítő szerepet is be kell majd töltenie. S mivel a hungarológia művelése, ha néhol szerény keretek között is, már régóta folyik számos országban és egyetemen, nem oktan a remény, hogy a Társaság megalakítása ennek a munkának újabb lendületet adhat, fiatal kutatók bekapcsolódását segítheti elő és hozzájárulhat a hungarológia nemzetközi megbecsüléséhez.

Ha szükségessé az tette a Társaság megalakítását, hogy a magyarságtudomány szervezett nemzetközi képviselete tovább el nem odázható feladatként jelentkezett – ehhez szorosan hozzátartozik, hogy lehetővé viszont azért vált 1977-ben az alapító közgyűlés összehívása, mert nem utolsó sorban épp a külföldön dolgozó hungarológus szakemberek részéről merült föl a Társaság létrehozásának az igénye. Szaporodik a hungarológiával foglalkozó külföldi – sok esetben nem magyar származású – kutatók száma, nekik elemi szakmai érdekük, hogy keressék az összeköttetést kollégáikkal, aminthogy a magyarországi nyelvész, irodalomtörténész, néprajzos szakemberek sem hagyhatják figyelmen kívül a hungarológia külföldi eredményeit. A nem magyarországi hungarológusok tudományos tevékenysége új felismerésekkel gazdagíthatja a magyarságtudományt, termékenyítő szempontokat vihet a nemzeti szaktudományok művelésébe; a nemzetközi kontextus befolyással lehet az alkalmazott módszerekre, a tudományos megközelítési módok kiválasztására.

Ehhez a tudományos ismeretcserehez kíván hozzájárulni a *Hungarológiai Értesítő* azzal, hogy évről évre áttekintést nyújt a három tudományág: a magyar nyelv-, iro-

dalom- és néprajztudomány terén folyó munkáról bibliográfiák, szakkönyvekről készített recenziók és a különböző hungarológiai műhelyekről, tudományos összejövetelekről, konferenciákról tájékoztató beszámolók formájában. Tudjuk, hogy ez a munkatérület óriási véghezvinnivalókat szab ki ránk. Soha és sehol nem volt még arra példa, hogy a hungarológia tudományos terméséről, évről évre haladó rendszerességgel és egyetlen kiadvány nyújtson világméretű áttekintést. Ebbe a joggal úttörőnek nevezhető munkába a feladat nagyságától sarkallva és a nehézségekkel józanul számot vetve vághattunk csak bele, s első eredményeinket mi magunk sem tartjuk teljesen kielégítőnek és megnyugtatónak. Hiszen részint a tájékoztatás alapvető eszközei, a bibliográfiák is hiányoztak eddig, vagy szétszórtan, hézagosan, esetleg alig hozzáférhetően láttak napvilágot. Jelentek meg ezelőtt is igen hasznos, nagy szakmai hozzáértéssel szerkesztett bibliográfiák, így mindenekelőtt a budapesti Országos Széchényi Könyvtár hungarika osztályának gondozásában, de az előbb jelzett hungarológiai tárgykörben, ismereteink szerint, összefoglaló igényű bibliográfia mindezeideig még nem készült.

A *Hungarológiai Értesítő*nek elsősorban tehát arra kellett vállalkoznia, hogy megteremtve a tudományos tájékoztatás alapját, összeállítsa a három tudományág érdemileg teljes bibliográfiáját. (A nyelvészeti rész *Máté Jakab*, az irodalomtörténeti *Németh S. Katalin*, a néprajzi *S. Gémes Magda* munkája.)

Régi panasz, hogy a szakfolyóiratok a megjelent tudományos kiadványoknak csak egy részéről, és általában elég nagy késéssel közölnek recenziót, kritikát. Az *Értesítő* szerkesztősége nagy fába vágta a fejszét, midőn elhatározta, hogy beszámol a három tudományág körébe tartozó szakkönyvekről, lehetőleg mindről, ami egy esztendőben napvilágot lát. Mérész és némileg kockázatos dolog ez, mert előzmény nélküli – s a könyvek nagy száma sem könnyíti, hanem nehezíti a szerkesztők munkáját. Első számban, mely az 1977-es esztendőről nyújt áttekintést, háromszáznál több könyvet kellett ismertetnünk. Nem akarjuk a szervezési gondok ecsetelésével untatni az olvasót, inkább arról ejtünk egy-két szót, milyennek képzeljük, milyennek szeretnénk látni az ismertetések. A tárgyszerűséget jelöltük meg a recenziók megírása alapelveül. Tárgyszerű és tárgyilagos ismertetésre törekedtünk, vagyis arra, hogy az érdeklődő szakember találja meg a recenzióban a tárgyalt kiadvány legfőbb tartalmi jegyeit, kapjon tájékoztatást a tárgyról, annak kifejtéséről, a tudományos mondanivalóról és eredményekről. A tárgyyszerű és tárgyilagos műismertetés ilyenformán azt jelenti, hogy a recenzens a szerző intencióit igyekszik követni és visszaadni: nem bírál és nem ítélkezik, hanem lehetőleg objektív hangon beszámolót közöl egy tudományos munkáról. A másik követelmény, aminek teljesítését megkívántuk közreműködő munkatársainktól, az volt, hogy röviden és tömören írjanak, csak a lényeges dolgokról beszéljenek és mondjanak le a stiláris csillogásról. Ismertetéseink nagy része egy-két gépelt oldal terjedelemben készült, de akad ennél rövidebb, meg hosszabb írás is, ahogyan azt a tárgyalt mű jellege megkívánta. (A recenziós rovatot *Jankovics József* szerkeszti, *Kósa László* és *D. Máta Mária* közreműködésével.)

Az *Értesítő* harmadik részében hungarológiával kapcsolatos beszámolókat, híreket talál az olvasó. Célunknak tekintjük ugyanis, hogy folyamatosan ismertessük a hungarológiával foglalkozó intézmények, kutatóhelyek, egyetemi tanszékek munkáját, és tájékoztatást nyújtunk a különböző helyeken zajló tudományos ülésszakokról, konferenciákról, tanácskozásokról. Ez a rovat – *Gebri Mária* összeállításában – igyekszik minden fontos eseményről hírt adni és beszámolni azokról az összejövetelekről, melyek a magyarságtudomány fejlődését intézményesen előmozdítják.

A szerkesztők tudják, hogy az *Értesítő* hiányt pótol és sokféle szükségletet elégít ki, de látják munkájuk nehézségeit és buktatóit is. Nem gondolják, hogy a bibliográfiai fejezet és a szemle rovat teljességre törekvését hézagatlanul sikerül valóra váltaniok.

Bizonyára akadnak könyvek és közlemények, amelyek elkerülték figyelmüket, s máris van tudomásuk kiadványokról, melyekhez nem juthattak hozzá. Ezek ismertetésére természetesen később visszatérünk. Olvasóinktól ezért nemcsak türelmes megértést, hanem tevékeny segítséget is kérünk: várjuk megjegyzéseiket és kiegészítéseiket, javaslataikat és észrevételeiket, hogy a *Hungarológiai Értesítő* megfelelőbben tölthesse be szerepét: évről évre mind megbízhatóbb tájékoztatást nyújtson a világban folyó magyarságtudományi kutatásokról.